الأعلى سُورة ގެ މާނަ

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورة الأعلى — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (١٩)

سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى ① ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ ② وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ ③ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ ④ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ ⑤ سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنسَىٰٓ ⑥ إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۚ إِنَّهُۥ يَعْلَمُ ٱلْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ ⑦ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ⑧ فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ ٱلذِّكْرَىٰ ⑨ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخْشَىٰ ⑩

ތަރުޖަމާ

سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ ٱلْأَعْلَى ① (އޭ رَسُول الله ސ.ޢ.!) ކަލޭގެފާނުގެ މަތިވެރިވި ވޮޑިގެންވާ رب ގެ ނަންފުޅު طاهر ކުރައްވައި مُقَدَّس ކުރައްވާށެވެ. ٱلَّذِى އެކަލާނގެއީ خَلَقَ فَسَوَّىٰ ② (އިންސާނާ) ހެއްދެވައި ތެދުރުހުންނަގޮތަށް ބަރާބަރު ކުރައްވައި ފުރިހަމަ ކުރެއްވި ކަލާނގެއެވެ. وَٱلَّذِى قَدَّرَ އަދި އެކަލާނގެއީ ހުރިހާ ތަކެތި މިންވަރު ކުރެއްވި ކަލާނގެއެވެ. فَهَدَىٰ ③ ދެން އެއްޗަކަށް خَلْق ތަކުންނަށް އެތަކެއްޗަކަށް ބޭނުންތަކަށް ގެންގުޅޭނެގޮތަށް މަގުދައްކަވައިދެއްވި ކަލާނގެއެވެ. وَٱلَّذِىٓ އަދި އެކަލާނގެއެވެ. أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ ④ ޖަނަވާރު ކާވިނަ ނުކުއްތެވި فَجَعَلَهُۥ ދެން އެކަލާނގެ އެވިނަ ކަޅުކުރެއްވީއެވެ. غُثَآءً أَحْوَىٰ ⑤ ވިނަހިކިގެން ހުސްވެ ކަޅުކުލަ ހިލަވެފައިވާ ކުނިކޮށް (އޭ رَسُول الله ސ.ޢ.!) ނިކަންނުހަ މިޤުރުއާނާ ކަލޭގެފާނަށް ކިޔަވައިދެއްވާނަމެވެ. فَلَا تَنسَىٰٓ ⑥ ދެން އެއީ ކަލޭގެފާނު ހަނދުމަ ނައްތާ ނުލައްވާނެއެވެ. إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۚ = الله އިރާދަކުރެއްވި އެއްޗެއްސޮކޮށް إِنَّهُۥ يَعْلَمُ ހަމަކަށަވަރުން އެކަލާނގެ ފާޅުވާ ٱلْجَهْرَ وَمَا يَخْفَىٰ ⑦ ތަކެއްޗާއި ސިއްރުވާ ތަކެތި ދަންނަވޮޑިގެންވެއެވެ. وَنُيَسِّرُكَ އަދި މިޝަރީޢަތް ކަލޭގެފާނަށް ފަސޭހަކަމާއިއެކު ގެންގުޅުއްވޭނެގޮތަށް لِلْيُسْرَىٰ ⑧ ފަސޭހަ ކަމަށް ތައުފީޤު ދެއްވާނަމެވެ. فَذَكِّرْ ފަހެ ކަލޭގެފާނު وَعْظُ نَصِيْحَة ދެއްވާ ހަނދާންކޮށްދެއްވާށެވެ. إِن نَّفَعَتِ ٱلذِّكْرَىٰ ⑨ وَعْظُ نَصِيْحَة ދެއްވައިގެން ނަފާ ކުރާނަމަ وَعظ އާއި ނަސޭހަތް ގަބޫލުކުރާނީ سَيَذَّكَّرُ مَن يَخْشَىٰ ⑩ ބިރުވެތިވާ މީހުންނެވެ.

إجْمَالِي މާނަ

(١) (އޭ رَسُول الله އެވެ.!) ކަލޭގެފާނު ހަމްދުކޮށް ބޮޑުކުރައްވާ އަދި މަތިވެރިވެގެންވާ ކަލާނގެ ނަންފުޅު (އެކަލާނގެ ޞިފަފުޅު) އެކަލާނގެ ޞިފަފުޅާ އެކަށީގެންނުވާ އެންމެހާ ޢައިބުތަކުން ދުރުކަމުން طَاهر ކުރައްވައި تقديس ކުރައްވާށެވެ. (އެބަހީ سبحان ربِّيَ الأَعْلى) މިފަދައިން ކިޔާށެވެ. ނުވަތަ އެކަލާނގެ ނަންފުޅު ޛިކުރުކޮށް ހަނދާންކުރައްވައި މަޑުމަޑުން خُشُوع ވާށެވެ. އަނގަބޮޑުކަން ދުރުކުރާށެވެ.

- ދަންނަންވާށެވެ. މިއާޔަތް ބާވައިލެއްވުމުން رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث ކުރެއްވިއެވެ. އެއަށް ތިޔަބައިމީހުންގެ ސަޖިދަހުގައި ހަދާށެވެ. އެބަހީ ސަޖިދަހުގައި سبحان ربِّيَ الأَعْلى މިގޮތް ކިޔާށެވެ. =فتح القدير=

(٢) އެކަލާނގެއީ އިންސާނާ ފުރިހަމަކޮށް ސީދާކޮށް ހައްދަވައި އޭނާގެ ވުޖޫދުގެ ބައިތައް ބަރާބަރު ކުރެއްވި ކަލާނގެއެވެ. އަދި ހުރިހާ ތަކެތި ހައްދަވައި ބަރާބަރު ކުރެއްވި ކަލާނގެއެވެ.

(٣) އަދި އެކަލާނގެއީ އެންމެހައި ތަކެތީގެ ޖިންސުތަކާއި ނަޢުތަކާއި ޞިފަތަކާއި ކަންތައްތަކާއި ބަސްތަކާއި އަދި އެންމެހައި ތަކެތީގެ އަޖަލުތަކުގެ މިންވަރު ކުރައްވައި އަދި އެންމެހައި ތަކެތި ބޭނުންވާ ތަކެތީގެ އަމިއްލަ ބޭނުންތައް ފުއްދުމުގެ މަގުތަށް ދައްކަވައިދެއްވި ކަލާނގެއެވެ.

(٤) އަދި އެކަލާނގެއީ ބިމުން ތަނޑު ގާޒާ ރާ ވިނަ ނެރުއްވި ކަލާނގެއެވެ.

(٥) ދެން އަދި އެވިނަ ވަރަށްބޮޑަށް ގަދަވުމަށްފަހު ހުއިހެއި ކަޅުއަޅިކުލަކަށް އެކަލާނގެ ލެއްވިއެވެ. އެވިނަ ގިނަދުވަސްވެ ހިކި ކަޅުވެ ވަރަށް ބޮޑަށްގަދަފަދަކަށް ވުމުން ހެއްދެވިއެވެ.

(٦) އޭ (رَسُول الله އެވެ.!) ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް ކިޔަވައިދެއްވާނަމެވެ. އެބަހީ ޤުރުއާން ހަނދުމަފުޅު ނެތިގެން ނުވާނޭ ގޮތަށް ކިޔަވައިދެއްވާނަމެވެ. ކަލޭގެފާނު ހަނދާން ނައްތަވާ ނުލައްވާނެއެވެ.

(٧) އެކަލާނގެ ހަނދާން ނައްތުވުން ޝާއަ ކުރައްވާ ތަކެއްޗެއް މެނުވީއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ބޭރު ފެންނަ ތަކެއްޗާއި އަދި ވަންހަނާވެގެންވާ ތަކެތި އެކަލާނގެ ދަންނަވައެވެ.

(٨) އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ކަލޭގެފާނަށް ފަސޭހަތަކަށް ފަސޭހަކޮށްދެއްވާނަމެވެ.

(٩) (އޭ رَسُول الله އެވެ.!) وَعظ އާއި ނަޞޭހަތް މަންފާ ކުރާނަމަ ވަޢުޒު ކަލޭގެފާނު މީސްތަކުންނަށް وَعظ އާއި ނަޞޭހަތް ދެއްވާށެވެ.

(١٠) (އޭ رَسُول الله އެވެ.!) الله އަށް ބިރުވެތިވާމީހަކުއްވުރެ ކަލޭގެފާނުގެ وَعظ އާއި ނަޞޭހަތް ލިބިގަންނާނެއެވެ. އަދިއެއީ އޭނާއަށް މަންފާ ކުރާނެއެވެ.

وَيَتَجَنَّبُهَا ٱلْأَشْقَى ﴿١١﴾ ٱلَّذِى يَصْلَى ٱلنَّارَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿١٣﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ ٱسْمَ رَبِّهِۦ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤْثِرُونَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَٱلْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ إِنَّ هَٰذَا لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

ތަފްސީރު

وَيَتَجَنَّبُهَا ٱلْأَشْقَى ﴿١١﴾ އަދި އަޝްޤާވަތްތެރިޔާ އެ وعظ އާއި ނަސޭހަތުން ދުރުވެގަންނާނެއެވެ. ٱلَّذِى يَصْلَى އެއީ އަރާނެއެވެ. ٱلنَّارَ ٱلْكُبْرَىٰ ﴿١٢﴾ ބޮޑުވެގެންވާ އަލިފާނުގައި ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا ދެން އަދި އެތާނގައި މަރުނުވާނެއެވެ. وَلَا يَحْيَىٰ ﴿١٣﴾ އަދި އެތާ ދިރިހުރެނުވާނެއެވެ.(އަރާމު އުޅުމަކަށް ދިރިދިރި ހުންނާނެއެވެ.) قَدْ أَفْلَحَ ހަމަކަށަވަރުން ކާމިޔާބު ވެއްޖެއެވެ. مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ طاهِرُ ވެގެން މީހުން ނުވަތަ ޒަކާތްދިނުމީހުން وَذَكَرَ ٱسْمَ رَبِّهِۦ އަދި އެމީހަކު އެމީހެއްގެ رَبُّ ގެނަން ހިފާ ހަނދާންކޮށި (އެއީ الله އަދި ذِكْرُ ކޮށި فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾ އަދި އޭނާ ނަމާދުކޮށި بَلْ އަދި ކިއެއްހެއްޔެވެ.؟ تُؤْثِرُونَ ކަށްވުން އިސްކުރަނީއެވެ. ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا ﴿١٦﴾ ދުނިޔޭގެ ޙަޔާތް وَٱلْآخِرَةُ އަދި آخِرَة خَيْرٌ وَأَبْقَىٰٓ ﴿١٧﴾ ހެޔޮވެ ދެމި ދެމިހުރުން މާބޮޑެވެ. إِنَّ هَٰذَا ހަމަކަށަވަރުން މިވާހަކަތައް لَفِى ٱلصُّحُفِ ٱلْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ ހަމަކަށަވަރުން އިސްވެދިޔަ ފޮތްފޮތްތަކުގައިވެއެވެ. صُحُفِ إِبْرَٰهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ އެއީ إِبْرَاهِيم އާއި مُوسَىٰ (عَلَيْهِمَا السلاَم)ގެ ފޮތްފޮތްތަކުގައެވެ.

إِجْمَالِي މާނަ

(١١) އަދި ކަލޭގެފާނުގެ وَعظ އާއި ނަސޭހަތުން ދުރުވެގަންނާނީ އަބާއްޖަވެރިޔާކެވެ.

(١٢) އެމީހާ ޤިޔާމަތްދުވަހުން ބޮޑުވެގެންވާ އަލިފާނަށް ވަންނާނެއެވެ. އެތައަދާނެއެވެ.

(١٣) ދެން އަދިއެއަލިފާނުގައި އަރާއިރު އޭނާމަރުވެސްނުވާނެއެވެ. އަދި ނުދިރޭނެއެވެ. އެބަހީ ދިރިހުރުމުން ކުރާ އެއްވެސްފައިދާއެއްނުކުރާނެއެވެ. ޢަޒާބުގައި ހޮވިތޫނީއެވެ.

(١٤)،(١٥) ހަމަކަށަވަރުން ޝިރުކުން طَاهِرُ ވެ الله އަށް ޒިކުރުކޮށް صَالِحُ عَمَلُ ކޮށް އަދިޢީދުނަމާދުކުރި އެކަލާނގެ ނަންފުޅު ހަނދާންކޮށް އެކަލާނގެއަށް ޒިކުރުކޮށް ނަމާދުއަދާކޮށްފި މީހާ ކާމިޔާބުވެއްޖެއެވެ. (މިދެއާޔަތްމިވަނީ މާނައުކުގައެވެ.)

(١٦) މިހެން ތިޔަކަލުން ހުރިހާދުވަހެއްގައިވެސް ކަލޭމެން ތިޔަކަލުން ނުކުރަމެވެ. އަދި ކީއްވެހެއްތޯ؟ ކަލޭމެން ދުނިޔޭގެ ހަޔާތުގެކަންތަކަށް آخِرَةُ ގެކަންތަކަށްވުރެ އިސްކުރަނީއެވެ. (އެއީ ކާފަރުންނާބެހޭގޮތުންނެވެ.

(١٧) އެކަމަކު آخِرَةُ މާހެޔޮވެފައި ދެމިހުރުންބޮޑެވެ.

(١٨) ހަމަކަށަވަރުން މިފަދަކަމަކީ (އެބަހީ ޝިރުކުން ސާފުވުމާއި ހިތްތާހިރުކޮށް الله އަށް ޒިކުރުކޮށް ނަމާދުކުރުމަކީ ހަމައެކަނި ކުރިއުއްމަތުގެ ފަރާތުން) އެއީ އިސްވެދިޔަ ފޮތްތަކުގައިވެސް ވާހަކަދެކެވިފައެވެ.

(١٩) އެއީ ސުހުފުތަކުގައި إِبْرَاهِيْم ގެފާނަށް ބާވައިލެއްވި ފޮތްތަކުގައާއި އަދި ސުހުފުތަކުގައި مُوسى ގެފާނަށް ބާވައިލެއްވި ފޮތްތަކުގައިވެސް މިފަދައިންވާކަމެވެ.